

TERMÉSZET-GYÓGYÁSZ.

Az észszerű élet- és gyógymód közlönye.

Népszerű utasítások az emberi testnek valódi és természetes ápolásáról, egészséges és beteg állapotában.

Isten segítségével az emberiség javára.

Virad — haladjunk! (Gr. Széchenyi L.)

1875. 16. szám	Megjelenik havonként kétszer, 1- és 15-én, negyedréti alakban; ára egész évre 4 fr. Többek közreműködésével szerkeszti: Ungerleider Jónás, hasonszenvi orvos.	Nyiregyháza, febr. 15.
-------------------	---	---------------------------

Tartalom: Ajánlat (votivum). — Az alleopathia érdeme. — A gyermek testi nevelése. (Folyt.) — Miért lettem vegetarianus? (Folyt.) — A graham kenyér. K. Dolányi Antaltól. — Kóresetek saját naplóból — Levélszekrény

Ajánlat (votivum).

A korunkban divatos műveltséggel, fonák neveléssel, vizsás életmóddal, és a régi czopfos slendrian gyógyrendszerrel szerencsésen oda jutottunk, hogy:

1-ször hölgyeinknek legnagyobb része többé már nem képes legedesebb anyai kötelmének eleget tenni, nem képes saját emlőjét kisededének táplálásra nyújtani! Mily nagy befolyást gyakorol ezen balsors a gyermekek halandóságára, kitetszik a következő pontos és authenticus statisztikai jegyzetek összeállításából: 100 gyermek közül, melyeket saját édes anyjuk szoptatott, az első évben meghalt 20, azok közül, melyek dajka által szoptattak, mintegy 30, és végre azok közül, melyek mesterségesen neveltettek fel, mintegy 60!!! Tehát világos, hogy semmiféle mesterségesen készített és a hírlapokban dicsért tápanyagok nem képesek az anya tejét pótolni, mindenki tudhatja, mily akadályok merülnek fel, midőn egy jó dajkát keresnek, nem is számítva azt, hogy az egész dajkasági ügyet tekintetbe véve, nem egyéb, mint bizonyos ürügyek alatti emberkereskedés, mert egy nő, aki jó fizetés mellett gazdag gyermekhez akar szegődni szoptatás végett, kénytelen saját gyermekét feláldozni, és a lassu hervadásnak áldozatául idegen kézbe oda-dobni, és ennek többnyire rendes vége — a halál; valóban szükségesebb lenne inkább felderíteni és elhárítani annak idejében az okokat, melyek a szoptatást akadályozzák, mint dajkát keresni, vagy pedig annyi sok pótszert felfedezni, melyeknek a gyermekek táplálására kell hogy szolgáljanak; annál kevésbé lehet azoknak hitelt adni, mivel naponkint újabb gyermek-tápszerek találtak fel, melyek mint üzleti cikkek árultatnak és minduntalan dicsértetnek a hírlapok által — drága pénzért; mindazonáltal senkinek sem jut eszébe, hogy a gyermek felneveltetése nem csak a tápszerek minőségétől, hanem a természet szerinti neveléstől is függ, mert egészen eltérve ezen rendszertől, a legfonákabb uton neveltetnek utódaink legnagyobb része, s mihamar senyvesekké s elpuhultakká lesznek, s a görvély- és gümőkór későbbi kifejlődésének alapja meg van vetve.

2-szor Ifjaink már annyira elsatnyultak, hogy sorozás alkalmával a hadkötelezettek közül igen sokan visszautasítottak, mivel a katonai szolgálatra képtelenek.

3-szor Népünk általában mindenféle izgatókat és főképen az annyira elharapózott satnyító pálinka-ivást és mérges gyógyszerek használatát annyira igénybe veszi, hogy a közelebbi megye-bizottmányi gyűlésen a főorvosi jelentés a közegészségi állapotnak a múlt évben, midőn sem cholera, sem más járvány nem pusztított, mégis oly szomorú képét tárja előnkbe, hogy a halandóság óriásilag felülmúlja a szülőtteket; e kedvezőtlen körülmény okának felderítése lenne kipuhatólandó. Mérsékleti-egyletek, és közegészségi intézetek, természetszerűtlen nevelés, életmód és gyógymód: jöjjön el a te országod!

Az alleopathia érdemei.

Az alleopathia érdemei sokkal fényesebbek, és fontosabbak, semhogy a jelenkor tanulmányaiból el lehetne hagyni, vagy épen el lehetne rejteni. Sok rosszal egyetemben kifejté a boncztan, élettan és sebeszet hasznos és helyes rendszerét. Az emberi szervezet mélyen tanulmányozták az alleopathák; a számtalan csontizületeket szigorú kutatás alá vették, a szülészetnek, a hasonlító boncztan és növénytanak felettébb jótékony eszméit kifejlesztették és azon szép és regényes cél után törekedtek az alleopathia feltalálói, hogy tudományuknál fogva, melyet a vegytan vagyis helyesebben az alchimiából merítették, a föld különböző anyagaiból aranyat és gyémántot készítsenek, továbbá hogy az elixiriumot, azon csodaitalt, mely a halhatatlanság biztos szerét képezze — feltalálják. Paracelsus erre felfedezé a calomelt, és azt hitte, hogy ezzel a betegségeket olyképen lehet orvosolni, miszerint azok hatását egy különböző nemű és természetű hatással hozzuk szembe. Azt gondolta, hogy az emberi test só, kén és higanyból áll, miért is ő, a higanyt (calomelt) mint egyetemleges (universalis) gyógyszert kiáltá ki és használta. Daczára azonban, hogy az orvosi tudomány az előítéletek homályából merített, mégis sok becses felfedezést mutathat fel. — A kórtani kutatók előtt eléggé ismeretes, hogy az alchimisták maguk között egy sajátos, és mások által érthetetlen beszédmódot használnak, és a bölcsesség követ igyekeztek

feltalálni; továbbá, hogy Paracelsus, a halhatatlanság- és a minden betegséget pillanat alatt meggyógyító csodaitalban egész haláláig hitt és azt mindig magával hordozta. A mint fentebb említve van, tehát mindezen előítéletek dacára a vegytan az alleopathiában találta eredetét és kifejlését, miért is ez egyik főérdeme. A vegytan szép és magas tudomány és egy valódi orvosi tudománynak veti meg alapját. Liebig szabadabb gondolkozású lett, midőn a vegytan helyes tanait kifejté. Azok ismerete kitarja az emberiség templomának ajtaját a reformáló eszmékhez; megmutatja, mikép a természet a betegségeket meggyógyítja, és az egészséget magában hordja; megtanít bennünket arra, hogy egészségünk fentartására mit együnk, mit igyunk és mit kerüljünk. A gyakorlati sebészet az alleopathia tanítványainak messze kiterjedő boncztani kísérleteiből folyt ki. Biztosak vagyunk már most abban, hogy kezünket és a bonczkést a sérült csont vagy izom melyik részére alkalmazzuk sikerrel. Számítlan torzulásokat akadályoz meg a sebészeti műtétel, általában igen sok jó és hasznosat eredményezett már is és eredményezni fog még inkább a jövőben az alleopathia ezen része. A német boncz- és lélektudósok mély és titokszerű kutatásai megbecsülhetlenek, az embert a természet véghetetlen labirintjaiba bevezetik, és e felett még azon előnnyel is bírnak, hogy az optimismusnak igaz és istenies bölcsészetét előtérbe hozzák — kimutatják, mikép a jó, igaz és isteni, minden dologban jelen van. A természet optimismusa tehát a német boncztudósok és lélektani bölcsészek által határozottan megállapított. A francziák nem kevésbé díszes, azonban kissé felületesebb boncztani tudományt fejtettek ki. A vegytan és élettan tehát sok és előnyös tökéletesítésében részesült az alleopathiai iskola által. Az alleopathia rendszeréből származott boncztan és élettan változatosan gazdag és messze kiterjedő tanai, feltalálójá által folytonosan fejlesztve, azt jóvá, és nélkülözhetlenné teszik, mint sarkkövét a szabadság és elismerés templomának, melyet az emberiség, mint egy méhkast, a múlt század ormára emelt.

A gyermek testi nevelése.

Jelige: Az embernek egész testi fejlődése szoros összefüggésben áll a táplálkozás és viszonyokkal.

Dr. Voit tanár.

(Folytatás)

Örömmel fogadjuk az ujszülött első légzése alkalmával beköszöntött sirását, mely azt jelenti, hogy az anyával a vérforgás és légzés általi eddigi szoros összeköttetése megszűnt, és már mint önálló lény és világpolgár élettel bírván, az ujszülöttek sorába lépett; arcán az istenségnek visszfénye nyugszik, és az első tekintet keblünket fohászra indítja. A legdurvább ember is áhitatos lesz, és öröm sugárzik arcán, ha ujszülött gyermekét élve üdvözölheti; azon érzet, melylyel a megszületett gyermek a vilá-

gon fogadtatik kevés kivétellel mindenütt egyforma, és mindenütt mulandó, mint minden érzés.

Miután megszületett a gyermek, arra vagyunk kötelezve, hogy vele foglalkozzunk; feladatunk ezen gyámoltalan ujszülött lényt nagy vigyázattal és alkalmas ápolásban részesíteni, hogy egészséges, erős, tevékeny ember váljon belőle, és hogy majdan emberi kötelességeit teljesíthesse.

A gyermek testi neveléséről igen sokat írtak és beszéltek, az irodalomnak annyi sok és különféle termékeit lehet felmutatni, mit erélyes orvosok közlöttek, és a gyermeknevelésben oly tökéletesnek látszanak, miszerint azt hinné az ember, hogy e részben a tökéletesség legfőbb fokát elérte; és mégsem úgy van! a halandóság a gyermekeknél, főképen az első éveken, valóban oly ijesztő, hogy ennek hallatára borzadálylyal telik meg keblünk, és alig van orvosi gyülekezet, ahol napirenden ne volna azon tanácskozmány, hogy a gyermek halandóságát miként lehetne megakadályozni. Igaz, hogy a társadalmi ártalmak, melyekben századunk főképen szenved, egyrésztől a szegénység, másrésztől a túlzott fényűzésből származott visszaélés; de sem az egyik, sem a másik nem a tulajdonképeni ok, hanem a tudatlanság és értetlenség egyedüli kutforrása a bajnak. A helyes irányú tevékenységben, mely sem túlzott, sem hiányos ne legyen, a helyes értelem a gyermek testi szükségleteiben, és a helyes belátás, a jó és ártalmas között, ez az ami a nagy tömegnek kötelességteljes és derék szülőinél, valamint az ápolónőknél hiányzik. A világ korántsem rosszabb ma, mint amilyen ezelőtt volt, az anyai szeretet nem hidegült, sőt számítalan esetben megható bensőség mutatkozik nem ritkán ott, hol a balsors legmélyebb sebeket ejtett. Legtöbb anyának és ápolónőnek tanulmányozni kell a gyermekek testi nevelése körüli teendőket.

Az ujszülött szükségletei azonnal szembetűnni fognak, mihelyt összehasonlítjuk jelen állapotát azzal, melyben pár percczel szülés előtt volt anyja méhében. Az ébrény vagyis érett gyermek egy elrejtett barlangban a vérmérsékhez hasonló, hőben tartózkodott, és táplálékát egyenesen a köldöksínoron át az anyától kapta, és ez neki légzés helyett szolgált; élete kéjelmes mint a vízben élő halé, elzárva minden külbefolyástól; a születéssel minden megváltozott és másképp lett: a légzés és táplálkozásnak saját tevékenysége által kell végbemennie, a légkör hűs, néha igen hideg ránézve, a világosság sugárai érintik szemeit, melyek eddig a legsötétebb homályban valának, füleiben hangok rázkódtatják meg hallidegeit, és a bőrrendszerben levő érző-idegek szokatlan durva benyomásokat éreznek, melyeket most már a lágy burkok nem oltalmaznak többé; mily rossz csereviszony, és egyszerre mily érzékeny veszteség! csoda-e ha az ujszülött első életjelei kedélytelen arckifejezéssel élénk és hangos jajkiáltásban törnek ki? Azon gyermek-sírásban mely az auya szívónek legbenső rejtekébe hat, amelyben minden

öröm és üdv rejlik, a teremtő részesítette a nőt, és ezáltal minden aggály, bánat és fájdalmakat felejt, és átváltozik egy boldogító érzetbe, oly érzet ez, melyet csak anya érezhet.

Legyen az legszebb, legjelesebb és legnemesebb vérből származott gyermek, mégis a test felülete szürke ragacos mázzal borítva jó a világra, és azért már első megjelenésénél ápolásra van szüksége, a megtisztítási első fürdőre. Ezzel megkezdődik az emberi testnél a bőr ápolása, oly ápolás, melyet óhaj-tani lehet fontosságára nézve, hogy egész életén át folytatva szorgalmaztassék. Az első fürdő 30 fok Reaumer szerint, a szoba melegsége 17 foknál több ne legyen, ily fürdők mindennap alkalmaztassanak, eleinte kétszer napjában, később csak minden reggel, és ez pontossággal történjék, mulasztás nélkül.

(Folyt. köv.)

Buza-daráló gép.

A fentebbi czimhez még egész lelkiismeretességgel oda tehettem volna azt, hogy kitünő, mert valóban kitünő az.

Jó Graham-kenyér nélkül nagyon nehéz vegetarianusnak lenni, s így mindaz, ami az embereket jó Graham-kenyérhez segíti, — egyszersmind terjesztésére szolgál a vegetarianis-musnak, hogy ne fogtam volna tehát örömmel tollat, hogy ha nem „orbi et urbi“ is, de mindenesetre sokaknak tudomására hozhassam, hogy többé semmi nehézséggel nem jár jó söt ki-tünő Graham-kenyérhez jutni, mert igen olcsó áron oly ki-tünő buza-daráló gépet szerezhet magának minden vegetarianus, mely olyan Graham-kenyérnek való darát készít, hogy az ebből

sütött Graham-kenyér után valóban megeheti még a legké-nyesebb inyü gournand is.

Míg e kis daráló gépecském meg nem volt, bizony sok bajom volt, a Graham-kenyérnek való dara előállításával, majd igen finomra lett az őrlve, vagyis liszté, — majd ismét igen is darabosan maradt, majd meg a friss vágású kőre lett feltöltve a buza s tele volt kővel a liszt, majd ismét valami olyan szemetes gabona után került a kőre buzám, hogy daczára hogy olyan tisztán küldtem azt el, mintha galamb válogatta volna ki, mégis tisztátalan lisztet kaptam haza, — szóval valahány-szor buzát küldtem a malomba, mindig volt okom a bosszanko-dásra, mert bizony nállam is, mint sok vegetarianusnál a jó Graham-kenyér képezi a legfinomabb süteményt, illetőleg ha jó Graham-kenyerem van, elbujhat előlem mindenféle finom süte-mény. Mióta daráló gépem van, érezben egész más világot élek, mindig a legfinomabb Graham-kenyér van asztalomon, mely már nem egy husevőnek is finoman izlett asztalomnál, és min-dig friss darából süttetve azt — mondhatom, hogy az még egy-szer oly jó, mint eddig volt.

És ez az egész Graham-kenyér boldogság 11 frt. 35 kr. azaz tizenegy frt. harminczöt krba került, mert a kisebb gép a szállítással együtt ennyibe jó, a nagyobb bele fog kerülni szál-lítással együtt körülbelül 15 frtba, ámde e kisebb gépen is any-nyit lehet őrlni, hogy 4—5 háztartáshoz is elég egy belőle, mert ami nekem egy kenyérre kell, amely 2 napra elég, azt meglehet rajta 5 perc alatt darálni. A darálógép hajtó karja nélkül, épen egy araszt hosszúságu s 5 ujjnyi széles — szóval oly kicsi, hogy egy konyhaszekrény oldalára oda srofolva, nem foglal el több helyet, mint egy jókora kávéőrölő gép. A gépecske egy csavar segélyével különféleképen állítható, tudniillik fino-mabb vagy durvább darát szolgáltat tetszés szerint, aki miként kívánja. Sőt én kukoricza kását és lisztet azon készítettem.

Azért aki jó Graham-kenyeret akar enni, s még reáadá-sul meg akar szabadulni a molnárok szekaturájától, legyen ma-gának ilyen kis buzadaráló gépet. Kapható Leipzig Stern-warthstrasse 15. H. A. Meltzer Lehrer der Naturheilkunde —

Miért lettem vegetarianus?

Jelige: A gondviselés józan észt kölcsönzött az em-bernek, és a tápszerek választását szabad akaratára bízta; kötelességében áll tehát ősz-tönét felhasználni étrendének szabályozásában, hogy kerüljön túlságos mennyiséget, és az ár-talmakat a minőségben; mire nagy választás álléltette; ha ezen rendszabályoktól eltér, előbb vagy később viseli büntetését érte.

(Folytatás.)

Nem bocsátkozhatom mindazon érvek előadásába, melye-ket a vegetarianismus már ma az irodalomban, minden ellen-mondás daczára kivivott, hanem egyedül saját tapasztalatomat szándokom vázolni: miután én már tökéletesen elszoktam a husevéstől, és egyszersmind minden néven nevezendő izgató éte-lektől és italoktól, dohányzástól stb. tartózkodom, ez okból ér-zéki idegeim megtisztultak annyira, hogy mindaz, amitől már annyi év óta elszoktam, terhemre vált; ellenszenvvel viseltetem minden állati eledel és izgató italok iránt; oly mérvben fino-modtak érzékeim, miszerint ellenszenvvel viseltetem minden iránt, amiről már leszoktam, főképen bántja szagló érzékemet, ha mérszárszék, koresma, patika és ezekhez hasonló helyek mel-lett elmegyek; a dohányzó ember kigőzölgését nem tűrhetem; örömmel díseklhetem, hogy testi erőm, azon hosszas szenvede-sek után. kielégítő, naponként reggel, igen jókor kelek és há-rom órai sétat teszek, nyáron az erdő dúz lombozatu fái között, télen rövidebb mozgást teszek a szabadban: fáradságot nem ér-zek, sőt inkább felrészlve érzem magamat mindig a séta után; általábanvéve meg vagyok edzve, tagjaim hajlékonyak, és köny-nyűnek érzem azokat, minden reggel egész testemet télen mér-sékelt, nyáron egész friss hidegvizzel megmosom, és a száraz frottirozás után néhány perczig tartó sétat teszek Adám koszt-umban, még a legerősebb hidegben is zárt udvaromban, nyá-ron a sósói erdő lombos fái között elrejtett helyen azért, hogy

testem ezen légfördők által edződjek és erősödjek; hogy mily kellemes érzés futja át egész valómat, azt leírni nem vagyok képes; miután nem csak tudom, de az egész bőrrendszerben levő millió porusok is élenyt szívnak be, ez által megfrissül vé-rem; mondhatom ritka jólétet idéznek elő e sajátságos légfőr-dők. Ehez még Grafenbergben szoktam! ki merészelné ezt ese-lekedni azok közül, akik a vegetarianismust nem tanulmá-nyozták és nem ismerik alaposan?! de én már edzett vagyok hozzá, napi foglalkozásaimat jó kedvvel végzem, örömmel ta-nulmányozom kedvenc tárgyammat a természetstudományt, el-mém tiszta, láttehetségem jó, az olvasásban nem fáradok el, sőt képes vagyok szemüveg nélkül is olvasni, és van reményem, de érzem is hogy nem sokára ezt is nélkülözni fogom; kedő-lyem hangulata oly kitünő, hogy semmi körülmény sem zavar-hat meg; sorsommal meg vagyok elégedve, örömet élek, és életemet család- és a szenvedő emberiségnek szentelem, ott találok örömet, ahol jót tehetek, és saját magamon tapasztalta-kat szivesen közlöm mindenkivel és utbaigazítom, ámbár meg-lehetősen vagyok edzve a külbefolyások ellen, mégis ha néha megzavartatik egészségem, a természeti gyógyerő hamar kise-git, és kiegyengeti nálam a rendtelenségeket minden gyógyke-zelés nélkül.

A vegetarianismusnak testi és szellemi egészségemre ki-tünő hatása van. ment vagyok minden szenvedélytől, csak egy-szerűen táplálkozom, a gyümölcs legfőbb élvezetem; áldom te-remtőmet, hogy adott annyi morális erőt, melylyel legyőztem a fájdalmakat és szenvedélyeket, minnek folytán jó erővel és egész-séggel bírok; és azon öntudat, miszerint ha kiszóllítatom az é-lők sorából, aminek a természet törvényei szerint csakugyan meg kell történni, nyugodtan hajtom le fejemet örök nyuga-lomra; áldva és kérve mindennap Istenemet, hogy emberi kö-telességemet és feladatomat bevégezve találjon végső pillanatom!

(Folyt. köv.)

czim alatt küldött megrendelésekre, amelyhez 9 frt., ami a gépecske szabott ára — melléklendő. A szállítás azután természetesen a távolság szerint több vagy kevesebb lesz.

De hogy azután ha valaki a gépet moghozhatja, és még se lesz jó kenyere, reám ne vethessen, ime röviden leírom azt is, hogyan készítik nálam a Graham-kenyeret. A buza megdaráltatván, — mert lisztte őrlve csak egy részének szabad lenni, az lágymeleg vízzel megkevertetik, s megdagasztatik, de jól ám, s dagasztás után, valami meleg — de nem tulságos meleg helyre tétetik, a hol áll 2 egész óráig, egy szakasztóruhával betakarva, ez idő elteltével a tészta rendesen megkél egy kissé magától, s meg is szokott repedni, — ekkor az egyszerűen hosszukas alakba idomítva, a takaréktűzhely fiókjában megsütötték. A sütés — aminek lassu tűz mellett kell történni — egy óráig tart, s hogy vastag héja ne süljön a kenyérnek, egy kis csuporba vizet kell tenni a takaréktűzhely fiókjába, a hol a kenyér sül. En minden másodnap süttetek egy oly kenyérkét, amely 2 napra elég, tehát mindig 2 és 3 napos kenyeret eszem. Így találtam legjobbnak,

Amint már fentebb is említém, én igen hiszem, hogy e kis gép a vegetarianismus terjesztésének egyik eszköze lesz, mert igen sok emberrel beszéltem már magam is, aki azt mondá, hogy szívesen követné ez észszerű életrendet, de mikor Graham-kenyeret nem kaphat, s amit kapni lehet, például Pesten is, igen rossz. Most tehát ezen a bajon is segítve van, s valóban nagy örömmre szolgál, hogy ezt ha nem is üldözték, de mindenestre ma még sokak által megmosolygott magyar vegetarianismus elvtársaimnak — tudomására hozhattam, s ajánlhatom, a megmosolygásra pedig mondjuk el Göthével: „Mehr Licht!“
Gödöllön, 1875. jan. 26.

Kodolányi Antal.)*

*) E közérdekű cikket ajánljuk t. olvasóink figyelmébe. Szerk.

Kóresetek saját naplomból.

(Tiszán a homöopathia köréből.)

Jelige: Tényeket tagadni lehet, de megczáfolni nem.

Hahnemann lángeszének lehet közsönni a homöopathia eredetét; minden egyes tételei az egyszerű természettörvényeinek kifolyásai, ámbar a természet titkaiba ember nem hatolhat be, mindazonáltal látjuk találmányának eredményeit. Azt mondá H. ellenfeleinek, midőn azt veték szemére, hogy a hasonszenvi gyógy mód csak ábránd: „tegyetek ti is kísérletet, de épen úgy miut én tevém azt, és csak azután itéljétek meg az általam felfedezett gyógytörvényt!“ — Ez ellen csak az irigység szólhatott.

Súlyos betegségnél a hasonszenvi orvos nem azt vizsgálja, mily eljárást követett más orvos előtte ugyanazon korban, hanem magának kell megfontolnia, mit lehet és kelljen cselekednie; s így midőn az alleopathicus orvos a lefolyt hasonló kóresetekről szerez magának tanulságot, a hasonszenvész egyedül az észből várhat utasítást; amannak gyógyítása ekként az esetlegességben, emezé a változhatlan természettörvényeiben találja fel sulypontját; ott a kedvező eredmény csak óhajtatik, itt pedig megváratik; ott örökös kételkedés, itt nyugalom, megfontolás és biztonság a tudásban; ott minden orvosi vállalat kinzásokkal van összekötve, itt oly kevéssé, hogy a gyermek sem védi magát ellene; ott a költség néha egy betegség lefolyása alatt örökös adósságba dönti a családot, itt a költség alig érdemel említést, s mindemellett, e rendszer csekélyebb halandóságot biztosít; lássuk a tényeket!

a) Barta Sámuel asztalos m. 37 éves, nő, 5 gyermek atyja, nyiregyházi lakos, mult január hó 22-én a vasúti faraktárban deszkát vásárolván átfázott, mely miatt másnap jan. 23-án a hideg kilelte, ágyba kellett feküdnie; január 24-kén ismét lázt kapott és ekkor már oldalnyilalás, száraz köhögéssel

köszöntött be, miután naponként rosszabbul lett, január 26-án kényszerülve volt orrosért küldeni, aki is belátása szerint gyógykezelvén, de a kívánt javulás nem mutatkozott, sőt naponként súlyosabb lett annyira, hogy január 31-én vagyis kór állapotának 9-ik napján veszélyes jelenségek, ugymint néha véres köpéssel vegyült köhögés, rövid és szorongó légzés, álmatlanság, félrebeszélés és forró láz, nagy mérvben nyugtalanság mutatkoztak, midőn is a veszély oly tetőpontra hágott, hogy a gyógykezelő jeles orvos nyilatkozata szerint a beteg életéhez nem volt már semmi remény, és midőn e körülményről nejét értesíté, ekkor a végső kétségbeesésben felkértem én a beteg megtekintése végett; azonnal odasielve, kutatásomra a mostani szórványos tudólobnak jelenlétét ismertem fel és meggyőződtem a veszély állásáról, annál inkább, mivel a beteg, testalkata tüdőgümökhöz mutatott hajlamot, sőt már szenvedni is látszott benne, mert azelőtt több üveg Dorsch-féle halmáj-olajat ürtített hosszas időn át; de most már a tüdőszélhűdés bekövetkezésével lehetett tartani; én a fentirt körjelenségekhez képest phosphort és arsenicumot felváltva nyújtottam azon meghagyással, ha ezen két adag elfogy, legyenek hiradással, addig nem is ígértam látogatást; ezzel a beteg sorsát a még fiatal természet erejére bizván, távoztam, és itt megjegyzem, hogy én sem bízam a beteg megmaradásához; február 5-én reggel ismét hivatam a beteghez, örömmre és csudálkozásomra értesültem, hogy a lefolyt éjjel már egy keveset aludt és megizzadt, valóban a veszély elmúlt és a tüdőszélhűdéstől többé tartani nem lehetett, hanem láz még volt jelen, de a köhögés és köpés könnyebben történt; ekkor az arsenicum helyett belladonnát nyújtottam, melyet febr. 3-án folytatva vett be, mire a láz végképen elmaradt és az életveszélyes beteg már lábadozó lett, az étvágy és álm beállottak; naponként erősödött. Véleményem szerint ha Barta Sámuel a csukamáj olaj helyett mindaddig mig szüksége lesz, a vegetarianus életmódot magáévé teszi és úgy folytatni fogja egész erélylyel mint azt neki ajánlottam és szívére kötöttem, reményleni lehet, hogy egészséges ember válik belőle.

b) 1866. év nyarán Kovács Gerő ur Sándor nevű 4 éves kis fia hőkhuruban (köznyelven szamarhurut—Keuchhusten) huzamos ideig szenvedett, e betegség az akkori évben sok helyen, de városunkban is uralkodván, a gyermekesereget nagyon ostromlá, és nem csekély száma a megtámadott beteg gyermekeknek részint hosszas ideig tartó sinlődésből eredett utóbajokban, de több gyermek már a lefolyás alatt is e kórjáratnak esett áldozatul; a tapasztalás által be van bizonyítva, hogy a hasonszenvi gyógy móddal, ha nem is lehet e kizáló bajnak lefolyását ketté vágni, mégis a kórtünetekhez képest választott hasonszenvi szerrel (és mint szokás a gyermekeknél golyócska alakban adni) a jó siker előidézhető; miután a jelen esetben a köztisztelőben álló házi orvos minden igyekezete daczára a a göresös köhögési rohamok annyira kimeríték a gyermek erejét, hogy már veszélyes tüdő- és agykórtünetek is mutatkoztak, a gyógykezelő orvos saját nyilatkozata szerint, a beteg veszélyben forgott, és mivel már semmi gyógyszer nem lehetvén a gyermeknek az undor miatt beadni, ez oknál fogva lettem felszólítva a hasonszenvi gyógyszerrel kísérletet tenni.

Miután szigoruan megfigyeltem az egyes kórjeleket, és a veszély állásáról és okáról meggyőződtem, ezekhez mérve választottam a cuprum és veratrum 30-ik higitását golyócska alakban, felváltva egy-két golyócskát; és ezen két hatany oly szerencsésen működött, hogy a veszélyes kórjelek lassanként oszlottak, és a még hátralevő hurutos köhögés ellen nux vomicát vétettem jó sikerrel; a kis Sándor felgyógyult s most már, 8 év mulva, nagy fiu lett és szorgalmas gymnasiumi tanuló; kedves szülői nem felejték, de nem is felejtethik el e kóresetet, mert a homöopathia által fiok megmenekült a haláltól.

Levélsekreny.

— Sz—gyi urnak Kolosvár: Tárgyhalmaz miatt a jövő számrá maradt.